

Kara więzienia dla schizofrenika

Helsińska Fundacja Praw Człowieka przygotowała skargę w imieniu pana Daniela Boczarskiego* do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ws. warunków odbywania kary pozbawienia wolności. HFPC wystąpiła do dyrektora zakładu karnego w imieniu pana Daniela z prośbą o ustosunkowanie się do podnoszonych przez niego zarzutów.

Pan Daniel Boczarski jest osobą ze stwierdzoną schizofrenią paranoidalną, na którą leczy się ok. 10 lat. Odbywał karę 9 miesięcy pozbawienia wolności w jednym z polskich zakładów karnych, ponieważ był skazany za przygotowanie do podrabiania dokumentów. Wcześniej odbywał karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jednak urządzenie uszkodził. Jak wskazała jego matka, jego zdaniem promieniowanie z urządzenia mogło mu zaszkodzić. Ponadto przed przyjęciem do zakładu karnego, pan Daniel był wielokrotnie hospitalizowany w szpitalach psychiatrycznych.

W skardze przygotowanej w imieniu pana Daniela HFPC zwróciła uwagę, że Polska mogła naruszyć art. 3 i 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, które gwarantują zakaz tortur oraz prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego. W świetle dotychczasowego orzecznictwa ETPC władze krajowe powinny uczynić wszystko, aby zapewnić panu Danielowi Boczarskiemu odpowiednie warunki odbywania kary, dostosowane do jego choroby.

WARUNKI ODBYWANIA KARY

W momencie przyjęcia do zakładu karnego panu Danielowi Boczarskiemu została przydzielona grupa P-1/p. Jest to zakład typu zamkniętego dla osób osadzonych po raz pierwszy. W listach do HFPC pan Daniel wskazywał, że te warunki nie są dostosowane do jego choroby i że powoduje to u niego poczucie, że nie jest traktowany w sposób humanitarny. Podnosił, że w celi przebywa 23 godziny, ma tylko 2 godziny widzeń z matką w miesiącu i bardzo ograniczony dostęp do biblioteki. Po przybyciu do zakładu karnego, pan Daniel został zbadany przez lekarza więziennego, który co prawda nie rozpoznał schizofrenii paranoidalnej u chorego, ale zalecił dalsze profilaktyczne przyjmowanie leków. W opinii lekarza pan Daniel symulował chorobę.

„Pan Daniel Boczarski tydzień przed rozpoczęciem odbywania kary pozbawienia wolności wyszedł ze szpitala psychiatrycznego” – informuje Adam Klepczyński, prawnik HFPC.

W wypisie ze szpitala czytamy, że powinien być dalej leczony w warunkach ambulatoryjnych. Pan Daniel w swoich listach wskazywał, że leki, które otrzymuje w zakładzie karnym, to nie te, które zostały mu przypisane. Z powodu niewłaściwego leczenia pan Daniel rozpoczął głodówkę. Spowodowało to przeniesienie go do dozorowanej celi jednoosobowej. „Jednakże, nawet po umieszczeniu w izolatce pan Daniel kontynuował głodówkę. Z obawy o jego zdrowie zapadła decyzja o przetransportowaniu pana Daniela do innego zakładu karnego, który w swoim oddziale szpitalnym od razu stwierdził, że jest osobą ze schizofrenią paranoidalną” – dodaje Adam Klepczyński. Jak powinny wyglądać warunki odbywania kary pozbawienia wolności dla osób ze stwierdzoną niepełnosprawnością psychiczną?

„Na proces leczenia osób ze schizofrenią składa się wiele czynników” – mówi Piotr Kubaszewski, prawnik HFPC. „Opierając się na literaturze fachowej z dziedziny psychiatrii, wskazaliśmy w skardze, że farmakoterapia jest tylko jednym z elementów skutecznego procesu leczenia. Choremu należy ponadto zapewnić psychoterapię, psychoedukację i terapię rodzin” – dodaje Piotr Kubaszewski. Leczenie schizofrenii powinno być zatem kompleksowe oraz dopasowane do potrzeb i stanu zdrowia pacjenta.

Bardzo ważnym elementem rehabilitacji jest także aktywność zawodowa. Pan Daniel Boczarski wielokrotnie starał się o uzyskanie pracy. W swoich listach do HFPC podkreślał, że: „poprzez pracę mógłby pokazać siebie jako wartościowego człowieka”. Niestety, ze względu na przydzieloną mu grupę penitencjarną, starania te okazały się bezskuteczne. „Warunki odbywania kary pozbawienia wolności osób ze stwierdzoną niepełnosprawnością psychiczną powinny być dostosowane do ich potrzeb, tak aby w jak najmniejszym stopniu wpływały na ich zdrowie” – mówi adw. Katarzyna Wiśniewska, prawniczka HFPC. „W przypadku pana Daniela było inaczej. Podnosząc naruszenie art. 3 EKPC wskazaliśmy, że panu Danielowi nie zapewniono odpowiedniej opieki medycznej.

Trybunał wielokrotnie podkreślał (również w sprawach przeciwko Polsce), że państwo ma obowiązek zapewniania osadzonym warunków odpowiadających ich godności, co obejmuje także zagwarantowanie odpowiedniego poziomu ochrony zdrowia” – dodaje adw. Katarzyna Wiśniewska.

Skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu została przygotowana przez Program Interwencji Prawnej i Program Spraw Precedensowych. Pełnomocnikiem pana Daniela Boczarskiego w postępowaniu przed ETPC jest dr Piotr Kładoczny.

* Imię i nazwisko zmienione